

**Kaitseministri määruse „Kaitseministri 8. augusti 2022. a määruse nr 16
„Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse põhimäärus“ muutmise“ eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus (edaspidi ka *RKIK*) alustas tegevust 1. jaanuaril 2017 eesmärgiga osutada ministeeriumile ja selle valitsemisala riigiasutustele riigihangete korraldamise ning taristu arendamise ja korrashoiuteenust. Alates RKIKi loomisest on tegevusvaldkondi laiendatud, RKIK on rahvusvaheliselt kõrgelt hinnatud kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihangete korraldamisel, mistõttu on tänaseks ilmnenu vajadus, et RKIK korraldaks hankeid ning sõlmiks hankelepinguid ka teiste riikide asutuste jaoks. Nimetatud hankekorraldusteenuse osutamise vajadus on seotud muu hulgas sellega, et Euroopa Liidu Nõukogu (edaspidi ka *ELi Nõukogu*) on määranud RKIKi mitmete Euroopa rahutagamisrahastu projektide elluvijaks¹. Ka Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioonis (edaspidi *NATO*) on kaalumisel sarnaste otsuste tegemine. Kuna tegu ei ole pelgalt ühekordsete projektidega, on vaja vastavad ülesanded ette näha ka RKIKi põhimääruses.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse eelnõu ja seletuskirja kavandi on koostanud Liina Palmsaar RKIKist. Määruse eelnõule on teinud juriidilise kontrolli Eda Loo-Suun Kaitseministeeriumi õigusosakonnast (eda.loo-suun@kaitseministeerium.ee). Eelnõu on keeleteimetanud Anu Rooseniit (anu.rooseniit@keeleteoimetus.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse kaitseministri 08. augusti 2022. a määruse nr 16 „Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse põhimäärus“ (edaspidi *põhimäärus*) redaktsiooni RT I, 01.12.2023, 14.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb ühest paragrahvist.

Punktiga 1 lisatakse § 5 lõige 2, millega täiendatakse RKIKi tegevusvaldkondi. Muudatuse kohaselt saab RKIKi tegevusvaldkonnaks ka NATO ja ELi Nõukogu otsuste alusel volitatud ülesannete täitmine, samuti rahvusvaheliste kokkulepete alusel volitatud ülesannete täitmine. Rahvusvaheliste kokkulepete alusel volitatud ülesanded on seni olnud seotud teiste riikide asutustele riigihangete korraldamise teenuse osutamisega, kuid tulevikus ei ole välistatud

---

¹ Nõukogu otsus (ÜVJP) 2023/921, 4. mai 2023, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks (OJ L 119 05.05.2023) artikkel 4 punkt 2 a: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023D0921>). Nõukogu otsus (ÜVJP) 2022/1093, 30. juuni 2022, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks (OJ L 176 01.07.2022) artikkel 4 punkt 2 a: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022D1093>. Nõukogu otsus (ÜVJP) 2022/338, 28. veebruar 2022, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõududele surmava jõu kasutamiseks mõeldud kaitseotstarbelise varustuse ja platvormide andmiseks. Artikkel 4 punkt 4 g: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32022D0338>.

rahvusvahelise kokkuleppe alusel ka mõne muu kohustuse volitamine RKIKile. Kuivõrd RKIK on ELi Nõukogu otsustega määratud mitmete Euroopa rahutagamisrahastu projektide elluvijaks ja rakendajaks, täiendatakse vastavalt eelnõuga RKIKi tegevusvaldkondade loetelu. Sarnaste otsuste vastuvõtmine on kaalumisel ka NATO, mistõttu lisatakse NATO otsuste alusel volitatud ülesannete täitmine ettevaatavalt RKIKi tegevusvaldkondade loetellu.

Julgeolekuolukord maailmas on tinginud vajaduse mastaapsemate riigihangete järele. Kui riigihangete seaduse järgi on rahvusvahelised ühishanked selge regulatsiooniga, siis viimastel aastatel on ELi Nõukogu hakanud suunama rahastust ka Euroopa Liidu kandidaatriikide abistamiseks, et tugevdada nende kaitsevõimet. Tagamaks Euroopa rahaliste vahendite kontrollitud kasutamist, valib ELi Nõukogu Euroopa Liidu riikide organisatsioonide ja asutuste seast selliste riikide jaoks Euroopa Liidu eraldatavate vahendite kasutamise rakendajad. Nende ülesanne on ELi Nõukogu määratud tingimustel selliste riikide jaoks riigihangete korraldamine, tagades seeläbi Euroopa Liidu eraldatud finantsvahendite kontrollitud kasutamise. See omakorda loob eelduse, et kandidaatriigid saavad vajalikud vahendid oma kaitsevõime tagamiseks. RKIK kui igapäevaselt Eesti Kaitseväge jaoks riigihankeid korraldav asutus saab oma pädevust ära kasutades selgelt selliseid riike abistada, tagades seejuures Euroopa vahendite sihtotstarbelise kasutuse. Näiteks on EL Nõukogu 30. juuni 2022 otsusega 2022/1093 loodud Euroopa rahutagamisrahastust rahastatav abimeede, et toetada Moldova Vabariiki ja selle relvajõudude suutlikkust, et suurendada riigi julgeolekut, stabiilsust ja vastupanuvõimet kaitsesectoris kooskõlas liidu poliitikaga². Abimeetmega seotud kulutuste katmiseks nähti ette lähtesumma 40 000 000 eurot. Nimetatud otsuse kohaselt rahastatakse abimeetmest Moldova Vabariigi relvajõudude maavägede üksuste varustamist varustuse ja teenuste, sealhulgas väljaõppe andmiseks seoses varustusega, mis on mõeldud mittesurmava jõu kasutamiseks, ja varudega, milleks on a) logistikaseadmed; b) liikuvusega seotud varustus; c) juhtimisseadmed; d) küberkaitsevarustus; e) mehitamata õhurekke seadmed; f) taktikalise side seadmed. Eespool toodud punktides a, b, c, e ja f nimetatud tegevuste rakendajaks on määratud Eesti Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus. Sarnased abimeetmed on kaalumisel ka NATO, mistõttu on asjakohane juba praegu sätestada RKIKi põhimääruses tegevusvaldkonnana NATO otsuste alusel volitatud ülesannete täitmine.

Muutunud julgeolekuolukord on kaasa toonud vajaduse sõlmida rahvusvahelisi kokkuleppeid, millega võetakse RKIKile teatud ülesandeid. Sellised lepped on seni puudutanud ülesannet viia läbi hankeid välisriikide asutuste tarbeks. Näiteks on RKIK sõlminud Ukraina Kaitsehangete Agentuuriga kaitsealase koostöö kokkuleppe, et leida koostöös uusi võimalusi kaitseotstarbeliste materjalide tarnimiseks Ukrainale. Rahvusvahelised kokkulepped võivad potentsiaalselt sisaldada erinevaid RKIKi põhitegevustega seonduvaid kohustusi. Seetõttu lisatakse RKIKi põhimäärusesse tegevusvaldkonnana ka rahvusvaheliste kokkulepete alusel volitatud ülesannete täitmine.

Punktidega 2 ja 3 täiendatakse RKIKi põhiülesannete loetelu. Punktiga 2 lisatakse põhiülesannete hulka teiste riikide asutustele rahvusvaheliste kokkulepete alusel hankekorraldusteenuse osutamine. Lisandus on vajalik, kuna RKIKi põhimääruse kehtiv redaktsioon näeb ette hankekorraldusteenuse osutamise üksnes valitsemisalale. Rahvusvaheliste kokkulepetega on RKIKi aga volitatud hankeid läbi viima ka teiste riikide asutustele. **Punktiga 3** lisatakse NATO ja ELi Nõukogu otsuste alusel volitatud ülesannete täitmine RKIKi põhiülesannete loetellusse.

---

² Nõukogu otsus (ÜVJP) 2022/1093, 30. juuni 2022, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks (OJ L 176 01.07.2022). – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022D1093>

Punktiga 4 tehakse muudatus, millega jäetakse §-dest 8 ja 9 välja sõnad „iga-aastase“. Nimetatud paragrahvid sätestavad RKIKi hangete osakonna ja taristuosakonna ülesanded. Mõlema osakonna ülesannetes kajastub kehtiva põhimääruse kohaselt osalemine valitsemisala iga-aastase hankekava koostamises ning RKIKi iga-aastase hankeplaani koostamine. RKIKi loomisest on möödunud 7 aastat ning selle aja jooksul on hankekavade ja -plaanide koostamiseks arendatud infotehnoloogiline rakendus, mis tagab hangete planeerimise selliselt, et hankekava ja -plaan on olemas pidevalt ning seda uuendatakse vastavalt vajadusele. Seega, iga-aastaste hankekavade ja -plaanide koostamist esialgsel viisil enam ei toimu, mistõttu jäetakse sätete sõnastusest hankekava ja -plaani eest ära sõna „iga-aastase“.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

RKIKi poolt NATO ja ELi Nõukogu otsustega volitatud ülesannete täitmine toimub riigikaitse huvides.

4.1. Muudatuse mõju julgeolekule ja välissuhetele

Sihtrühma suurus. Eelnõuga tehtav muudatus mõjutab julgeoleku tagamisega seotud tegevusi, andes võimaluse riigikaitsest abi saada riikidel, kelle riigikaitse võimekus vajab tugevdamist.

Mõju ulatus. Eelnõu võimaldab parandada abimeetmetega hõlmatud riikide iseseisvat kaitsevõimet.

Mõju sagedus. Eelnõus sätestatud tegevuste mõju on seotud ELi Nõukogu ja NATO otsustega abimeetmete rakendamise kohta ning ei ole täpselt prognoositav.

Ebasoovitavate kaasmõjude risk. Eelnõu rakendamisel ebasoovitavate kaasmõjude riski ei ole.

Mõju olulisus. Mõju võib pidada oluliseks, kuna NATO või Euroopa Liidu abimeetmete rakendamine peaks aitama oluliselt tõsta kaitsevõimet riikides, kus see vajab tugevdamist, kuid kellel iseseisvalt puuduvad selleks piisavad vahendid ja võimalused. Abimeetmeid rakendatakse rahu säilitamiseks, konfliktide ennetamiseks ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamiseks.

4.2. Mõju riigiasutuse ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Sihtrühma suurus. Eelnõu sihtrühma kuulub RKIK, kuivõrd kavandatav muudatus mõjutab RKIKi töökorraldust. Kohalik omavalitsus ei kuulu käesoleva eelnõu sihtrühma.

Mõju ulatus. Mõju ei ole suur, kuna riigihangete korraldamise teenuse osutamine on RKIKi igapäevane tegevus. Mõningal määral võib suureneda RKIKi läbiviidavate riigihangete hulk, kui abimeetme osana teostatavat hanget ei ole võimalik lõimida Eesti riigiasutuste jaoks läbiviidavatesse hangetesse, vaid on vaja läbi viia abimeetme rakendamiseks eraldi hankemenetlus.

Mõju sagedus. Mõju esineb siis, kui on olemas vastav otsus, et abimeetme rakendaja on RKIK. Eelnõu andmise hetkel on prognoositav, et mõju esineb vähemalt 2026. aastani.

Mõju olulisus. RKIKi tegevust muudatus oluliselt ei mõjuta.

5. Eeldatavad kulud ja tulud

Määruse rakendamisega täiendavaid kulusid ei kaasne, kuna nendega on arvestatud RKIKi eelarves.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile.